

Гая ВОЛОДИНА — десятикласниця Покровської середньої школи Кіровоградського району. На тваринницьких фермах рідного колгоспу «Победа» вона часто буває з своїми товаришами-комсомольцями. Не на екскурсіях, ні. А задля того, щоб допомогти дояркам, чабанам, щоб відчувати припадність найпочеснішої професії батьків.

Фото Ю. ЛІВАШНИКОВА.

УСПІХИ УКРАЇНИ

Трудящі Радянської України, широко розгорнувши соціалістичне змагання за гідну зустріч 100-річчя з дня народження В. І. Леніна і дострокове виконання п'ятирічного плану, добились в минулому році нових успіхів у розвитку всіх галузей народного господарства і дальшому підвищенні життєвого рівня народу. Про це говорить в повідомленні ЦСУ УРСР про підсумки виконання державного плану розвитку народного господарства республіки в 1969 році.

Річний план реалізації промислової продукції і виробництва більшості найважливіших виробів виконано. Обсяг виробництва зріс на 7,6 процента. В цілому за чотири роки п'ятирічки приріст промислової продукції становить 38 процентів, що відповідає розрахункам до Директив по п'ятирічному плану на ці роки.

На кінець 1969 року за новою системою планування і економічного стимулювання працювало 6,9 тисячі промислових підприємств, які виробили понад 86 процентів усієї промислової продукції республіки і дали 90 процентів прибутку.

Продуктивність праці в промисловості порівняно з попереднім роком зросла на 5 процентів, а прибуток — на 9 процентів.

У минулому році сконструйовано й виготовлено близько 800 зразків нових машин, устаткування, апаратів і приладів. Освоєно серійне виробництво понад 500 нових видів виробів з поліпшеними ек-

сплуатаційними і техніко-економічними показниками. В народне господарство впроваджено понад 580 тисяч винаходів і раціоналізаторських пропозицій, які дають можливість одержати близько 540 мільйонів карбованців економії на рік.

Валова продукція сільськогосподарства республіки в 1969 році, сказавши в повідомленні ЦСУ УРСР, незважаючи на несприятливі погодні умови в ряді районів, перевищила валову продукцію за 1968 рік і становила 18,7 мільярда карбованців, а порівняно з середньорічним виробництвом за 1961—1965 роки — зросла на 17,9 процента.

Валовий збір зерна на Україні в цьому році становив 36,5 мільйона тонн і є найвищим за всі попередні роки.

Річний план продажу зерна колгоспами і державними господарствами в цілому по Україні перевищено. У державні засіки надійшло 12,1 мільйона тонн зерна.

За рахунок коштів держави, колгоспів і населення у містах і сільських місцевостях республіки введено в експлуатацію майже 400 тисяч нових впорядкованих квартир та індивідуальних житлових будинків загальною (корисною) площею 19,5 мільйона квадратних метрів. Це на 1 мільйон більше, ніж було збудовано у 1968 році.

Досягнуто дальших успіхів в розвитку народної освіти, науки і культури.

(РАТАУ).

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Рік видання XI
№ 13 (1181).

СУБОТА, 31 січня 1969 р.

Ціна 2 коп.

ГЕРОЯМ-КОМСОМЛЬЦЯМ

Урочисто святкувала молодь Олександрії 50-річний ювілей міської комсомольської організації. В січні 1920 року в місті був створений перший комсомольський осередок. А через півстоліття десятилітній загін комсомолів Олександрії послав крашних своїх представників на урочистий пленум міському ЛКСМУ. Учасники пленуму поклали квіти біля підніжжя пам'ятника В. І. Леніну. Потім всі зібралися в сквері біля Будинку культури електромеханічного заводу. Тут бу-

ло закладено перший камінь майбутнього пам'ятника комсомольцям Олександрії, що загинули під час громадянської і Великої Вітчизняної воєн.

Спадає біле покривало і на гранітний кам'яний брил рівною стрічкою біжать слова: «На цьому місці буде споруджено пам'ятник комсомольцям Олександрії. Січень 1970 року».

А. КОХАН,
краєзнавець.

м. Олександрія.

ПЛЕНУМ БОБРИНЕЦЬКОГО РК ЛКСМУ

Відбувся пленум Бобринецького райкому ЛКСМУ. Пленум розглянув організаційне питання.

Першим секретарем райкому комсомолу обрано Олександра Рожкова. Другим секретарем пленум обрав Олександра Артамонова.

НА ПЛЕНУМІ ЦК КПЧ

ПРАГА. (ТАРС). Пленум ЦК КПЧ, який тут відбувається, схвалив ряд змін у складі ЦК КПЧ, запропонованих Президією ЦК КПЧ. Як повідомило агентство ЧТК, пленум прийняв відставку О. Черніка і К. Полачека з постів членів Президії ЦК КПЧ, а Ш. Садовського — з поста члена Президії і члена Секретаріату ЦК КПЧ. На пленумі було повідомлено, що О. Чернік подав одночасно у відставку з поста Голови Федерального уряду ЧССР, К. Полачек — з поста голови центральної ради чехословацьких профспілок і Ш. Садовський — з поста першого секретаря і члена Секретаріату ЦК КП Словацьчини. Пленум прийняв відставку деяких членів ЦК. Схвалено, зокрема, відставку О. Дубчека з поста члена ЦК КПЧ, яку він подав на пропозицію Президії ЦК КПЧ.

Членами Президії ЦК КПЧ таємним голосуванням обрані А. Капек, Й. Корчак і Й. Ленарт, кандидатами в члени Президії ЦК КПЧ — Д. Ганес, В. Гула і А. Індра.

Враховуючи призначення Л. Штроугала на державний пост, ЦК КПЧ увільнив його від обов'язків секретаря ЦК КПЧ, члена Секретаріату ЦК КПЧ, голови і секретаря бюро ЦК КПЧ по керівництву партійною роботою в чеських областях. На ці пости ЦК КПЧ обрав Й. Кемпного.

ЦК схвалив пропозицію рекомендувати Й. Ленарта на пост першого секретаря ЦК КПС і увільнити його у зв'язку з цим від обов'язків секретаря ЦК КПЧ. На пост голови центральної ради чехословацьких профспілок ЦК КПЧ рекомендував Я. Піллера.

ПРАГА. (ТАРС). Президент ЧССР Л. Свобода призначив Головою уряду ЧССР Л. Штроугала, повідомляє агентство ЧТК.

ПРАГА. (ТАРС). Президія Чеської національної ради призначила Й. Корчака Головою уряду Чеської Соціалістичної Республіки.

«ЮНІСТЬ» НА КУБІ

ГАВАНА, 30 січня. (ТАРС). На Кубі почалися гастролі заслуженого ансамблю танцю Української РСР «Юність», який прибув у країну на запрошення Спільної молодіжної комісії.

Артисти-аматори дебютували в провінції Гавана, виступивши перед учнівською молоддю і сільськими трудівниками району Артемиса. Глядачі захоплено зустріли всі номери програми, яка включає танці народів СРСР. Гаванські газети відзначали, що гості з

Радянського Союзу зачарували глядачів своєю майстерністю і молодим запалом.

Тепер ансамбль «Юність» перебуває в провінції Ортенте.

Протягом найближчих трьох тижнів ансамбль «Юність» виступить в інших провінціях країни. У багатьох місцях концерти проходять просто неба, прямо на плантаціях дурової тростини.

У СВОЇЙ праці «Розвиток капіталізму в Росії» В. І. Ленін глибоко розкрив зв'язок загальноросійського процесу розвитку капіталізму з цим же процесом в Україні, посилаючись при цьому і на дані Єлисаветградського повіту — найбільшого в Херсонській губернії.

Безпросвітні злидні гнали на південь тисячі бідаків... «З робітників, які приходять у Херсонську губернію, 7/10 ідуть пішки, не маючи коштів на купівлю залізничних квитків... Мандрівка триває днів 10 — 12, і ноги пішоходів від таких величезних переходів (іноді босоніж по холодній весняній грязі) пухнуть, вкриваються мозолями і саднами».

Однієї ранньої весни разом із тисячами безземельних, розорених селян по розгрізаних дорогах прийшли в Родніківку Санжари. У цеймовірних злиднях жила родина до того часу, поки балтійський моряк Онисим Біда не організував у селі комуни.

Олександр Санжара, нащадок отих Санжар, що прийшли на Кіровоградщині в пошуках кращої долі, залинясто сміється.

— От побачили б дід з бабою мою квартиру. Вони, мабуть, у вапну боялись б зайти, а на телевизор півдня хрестинили б.

Ми сидимо у невеличкому кабінеті старшого майстра ділянки, тут же, у ливарному цеху. Іван Григорович Ситник, голова цехової профспілки, виконавши обіцянку «познайомити з цікавою людиною», делікатно зник.

— Так ви, значить, із корінних хліборобів — у робітників?

— Атож, — серйозніше Олександр. — Рід у мене землеробський, та і вся рідня в колгоспі працює. На завод я прийшов після служби на флоті. Був старшиною першої статті, відповідав за важливу бойову частину есмінця, ну і полюбив техніку. Можна було б, звичайно, стати механізатором, та дуже вже хотілося самому виготовляти машини.

— Ну, формувальник ливарного цеху у виготовленні машин...

— Розумію, — перебиває він, — розумію і хочу заперечити. Чи знаєте ви, що ось тут, у нашому цеху, виготовляється майже вся сім'я? Формувальники дають заводу понад три сотні різних машинних деталей. А коли заглянути в майбутнє, то професія ливарника і пресувальника буде основою на виробництві. Це ж — як двічі по два.

Добрі дві години провів я серед ливарників. Цікавили і бризкаючі сліпучобілим чавуном вагранки, і конвейер, і

малюнок відлитої деталі. Точні рухи робітників, майстерно розлитий крановицею Раїсою Роздородною гарячий метал, гудіння потужних витяжних вентиляторів, — та хіба несперечатно всі враження, що виникли з цеху.

До прохідної йшли з Олександром.

— Ну як, сподобалося? — Його і не впізнали у добротному пальто, чистенького. — Трохи схоже на пекло, правда? Тільки грішники з вагранок не виглядають, а так справжнісіньке чистилище.

— Уявляю цей цех до реконструкції.

— Так ми її ще й не закінчили, в самому розпалі справа. А колись же бу-

КОНКУРС НА ГАЗЕТНИЙ МАТЕРІАЛ

„Хочу бути червонозорівцем“

дуть цехи-автомати і ливарник буде ходити в білому халаті. Ви обласну газету читаете?

— Звичайно, — не вгорував я, куди він хилить.

— Я маю на увазі оголошення, які друкує наш завод. Завернули на те, що кожне починається так: «Заводу сільськогосподарського машинобудування «Червона зірка» терміново потрібні формувальники машинного формування».

Мені згадався освітлений розплавленим чавуном цех, чіткі, точні рухи ливарників. Тут не роззявляй рота, кожної миті може статися несправиме, пестяки розплавленого металу.

— А новачки як же, відразу до конвейера?

— Звичайно ні. Ми їх «обкатуємо», щоб звикли до цеху, щоб навчилися працювати. А потім і за роботу. А от прийшли, приміром, випускники професійно-технічного училища Саша Кириченко, Валерій Значайко та Геня Новохацький, то тих відразу до конвейера. Хороші хлопці. Володя Гуля знову повернувся до нас після армії. Не може, кажє, без ливарки.

МИ КРОКУЄМО зимовим містом, і Олександр, по калюшці, спокійно і грунтовно, розповідає про своїх «хороших і справжніх хлопців», що вже працюють у рахунок третього кварталу семидесятого року, що місячні виробничі завдання виконують на 160 — 170 процентів.

— От узяти б Петра Старовойтова, твого напарника. Він же працює — замилується. Як диригент, кожен рух цілеспрямований. Або Льона Рибалко... Обкачемо Зарєвнюка і Черненка.

Басиль Зарєвнюк та Віктор Черненко теж бригадирі формувальників, з їхніми бригадами змагаються хлопці Олександра Санжари.

— А відносно того, що в нас, мовляв, важко, то що я можу сказати. Скрізь працювати треба. І біля верстата, і за кермом. Я зараз після зміни ще й на навчання ходжу. Слухач школи марксизму-ленізму. Уже більше десяти років як комуніст, тут же на заводі ним став.

Темно-сині зимові сутінки розбрелись по провулках, по дворах. Привітно засіяли тисячі вогнів, став густішим потік людей. То йшли робітники із «зірок», Агрегатного, «Вільшовника». Дома їх чекають бистроокі Оленки і Вовки, Андрійки і Валі.

— Татко прийшов, — кидаються з порогу. Ох, який він, той «татко», дужий та лагідний, і як від нього пахне чимось таким, що й передати не можна, заводом чи що.

— Тату, тату, — заглядає в очі Олександр восьмилітній Олег, — а я з арифметики «ніть» одержав. За контрольну.

— Молодець! Арифметику добре треба знати, ти ж, мабуть, у інженери мити? — жартує татко.

— І ні.

— То, мабуть, у вчителі, — не вгаває Олександр.

— Ні-ні-ні-ні. У червонозорівці! А нещодавно зустрів я Павла Крапченка, комсорга п'ятого цеху, того, де працює Олександр.

— Ну, як там бригада Санжари?

— Дають хлопці! До Ленінського ювілею такий подарунок готують, що увесь завод ахне, — і, замінюючи цікавість, розсміявся. — І не проси, не скажу. 22 квітня будеш знати, сам подзвони. І не забудь, коли писатимеш, згадати, що бригада Санжари однією з перших на заводі стала бригадою комуністичної праці, добре?

Валерій ГРЕБЕНЮК.
член обласного літературно-го об'єднання.

ФОТОІНФОРМАЦІЯ

У Кіровоградському педагогічному інституті закінчилися зими сесія. Минула час нервових напружень, попереду — заслужений відпочинок. З добрим настроєм зустрічають канікули В. Кушнір та Л. Орніченко з фізико-математичного, І. Медницька та Н. Давиденко з музично-педагогічного факультету і багато інших студентів, у заліках яких красуються «добре» та «відмінно».

На знімку: третьокласниця Людмила Орніченко на екзамені з математичного аналізу. Конітка, осмислена праця принесла дівчині найвищі п'ять балів.

ФОТО П. ХМУРН.

Старшина-прикордонник Григорій Шевченко був одним з кращих на військовій службі. Шовфер армії імені Фрунзе Кіровоградського району — Григорій Шевченко — в числі перших у праці. Молодий комуніст Григорій Шевченко не відстає від своїх товаришів і в питаннях політичної освіти.

На фото: Г. Шевченко влічає твори Леніна.

ФОТО Ф. ПЛАХІЯ.

17 суден за рік

ВАШАВА. 200 тисяч тонн — такий рубіж візьмуть цього року корабельні верфі імені Паризької Комуні в Гдині. За рік вони вирішили збудувати 17 суден загальною вантажопідйомністю 212 тисяч тонн. Приросту валової продукції на 7,5 процента буде досягнуто завдяки підвищенню продуктивності праці.

Типу «Ладога»

ПРАГА. Продукцію Першого Брненського машинобудівного заводу добре знають у багатьох соціалістичних країнах. Велику кількість радянських замовлень дістав завод і цього року. Вже в першому кварталі в СРСР буде поставлено перші три газові турбіни типу «Ладога», які тепер монтується або проходять випробування.

На фото: Будапешт, вулиця Сабалшайто, біля мосту Ержебет.

РОЗСТРІЛ МОЛОДІЖНОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАРС). У столиці Домініканської Республіки поліція підірвала вогонь і застосувала слезоточиві газу для розгону студентської демонстрації. За повідомленням ЮПІ, в результаті 7 чоловік поранено і більше 30 заарештовано. Молоді вийшли на вулиці Санта-Домінго, щоб заявити протест проти поліцейських переслідувань студентів і викладачів університету.

Якщо очі — дзеркало душі, то столиця — дзеркало країни...

Починаючи з цього номера, «Молодий комуніст» розповідатиме про столиці великих і малих, далеких і близьких держав. Нехай ці розповіді допоможуть знати світі, стануть маленькими путівниками для кожного, хто цікавиться життям зарубіжних країн.

Над містом — пальмова віть

БУДАПЕШТ

Жінка піднесла в руках пальмову віть, і вона, та віть ця, ширяє над містом. Статуя Свободи на горі Геллерт, створена видатним угорським митцем Жигмондом Штробелем, стала символом Будапешта — столиці Угорської Народної Республіки, однієї з країн соціалістичної співдружності. Ця статуя — пам'ятник На його цокол вписані імена радянських воїнів, що влилися 1944—45 рр. полягли в боях за звільнення міста.

Давайте звідси, з гори Геллерт і почнемо огляд Будапешта. Широка срібляста стрічка Дунаю ділить його на дві частини: гористу правобережну Буду і рівнинний Пешт, що лежить на лівому березі. Столиця Угорщини була офіційно заснована у 1872 році злиттям цих двох, на той час самостійних, міст і від них дістала свою назву. У межах Будапешта Дунай утворює кілька островів. Найбільший з них Чепель, який простягнувся на п'ятдесят кілометрів у довжину. Якщо Будапешт зосереджує в собі майже половину угорської промисловості, то Чепель виконує подібну роль щодо самого Будапешта. На острові гігантський промисловий комбінат, що випускає широко від-

мі металорізальні верстати, а також мотоцикли, точні прилади, швейні машини. Крім цього комбінату, тут розташований нафтопереробний завод, швейний, суковий і паперові фабрики. У південній частині острова — гордість угорської індустрії, автозавод Чепель.

«Вставай, Червоний Чепель, веши на боротьбу!» — спінається в старій пісні угорських пролетарів. Підприємства острова завжди були робітничою твердинею країни.

Напроти Чепеля на правому березі Дунаю теж тліють заводські корпуси. Великий оптичний завод, електростанція, тютюнові фабрики — це промислова Буду. У північній її частині — суднобудівна верф, яка є найстарішим підприємством важкої промисловості міста: вона закладена в 1836 році.

Характерною рисою нового Будапешта є те, що в ньому вималювалося кілька центрів, а не один, як було раніше. Заводські райони перестали бути передмістями, у них збудовані і будуються музеї, театри і інші заклади культури, створюються найкращі умови для відпочинку трудящих.

Історія Будапешта сягає за двох тисячоліть.

ПОКАЛИК

Збігло чотири роки. Дружина імені Зої Космодем'янської Тишківської восьмилітній, очолювана Поліною Мельниченко, одна з кращих у районі. Між піонерськими загонами добре організоване змагання. «Заповітам Леніна вірні», а серед комсомольців створені експедиційні загони «В країну знань». І змагання ведеться жваво, зацікавлений кожен піонер та комсомолець.

А воєнізовану гру «Зірниця» провели настільки цікаво, що не лише школярі, а й усі вчителі із захопленням брали в ній участь. І виконавці добре виступили на заключному концерті огляду художньої самодіяльності шкільного району.

Багато хороших є в Поліні Мельниченко. Але, щоб охарактеризувати її роботу досить сказати, що на базі Тишківської восьмилітньої створена школа передового досвіду старшого вожатого.

...До пізньої ночі дівчина просиджує за книгами. Вона — студентка-заочниця Черкаського педагогічного інституту.

Ні, перший потяг до дітей не був захопленням. Він був поважкою. Поліна полюбила свою нелегку роботу назавжди, віддає їй усе вміння, весь талант організатора, вожака дитячого колективу.

Світлана ШЕВЧЕНКО,
студентка Кіровоградського педінституту.

м. Новоміргород.

Найдревніша його частина — Аквідум — була римською фортецею часів імперії і вже тоді нараховувала до 50 тисяч жителів. З того часу зовнішній вигляд міста не раз змінювався, у ньому зустрічаєш будинки й цілі квартали, що належать до різних архітектурних стилів, і по них можна прослідкувати весь життєпис Будапешта. Але найбільше вражають його нові райони, збудовані за народної влади при допомозі братніх соціалістичних країн, у першу чергу — Радянського Союзу. Ця ж допомога дала можливість за короткий строк повністю відбудувати старі райони та архітектурні пам'ятники, вщент зруйновані гітлерівцями, у тому числі — знамениті мости через Дунай, що надають Будапештові неповторного колориту і є предметом особливої гордості угорців.

Будапешт — визначний культурний центр. У ньому працює університет, багато музеїв, більше доадцяти театрів і концертних залів, стільки ж книгозбірень, серед яких і бібліотека імені Горького, що має великий фонд російських видань.

У місті жили і працювали видатні діячі світової культури, такі як Шандор Петфі і Ференц Ліст; Будапешт був центром революційних подій 1848—49 та 1919 років. Зайден Тібор Самуелі, народний комісар Угорської Радянської Республіки, у травні 1919 року вирушив до Москви, літаком перекіс ліній фронту й розповів Володимирові Іллічу Леніну про становище в Угорщині. З Москви він привіз послання Леніна, відоме під назвою «Привіт угорським робітникам».

Столиці й промислове місто з майже двомільйонним населенням разом з тим — відомий курорт. І в цьому ще одна його неповторна своєрідність.

Через два тижні угорська столиця відзначатиме 25-річчя свого звільнення від гітлерівців. Трудящі міста бережуть пам'ять про радянських воїнів, які ціною свого життя в боротьбі з фашизмом і контрреволюцією принесли, а потім відстоювали їх свободу. Пальмова віть у руках жінок на горі Геллерт — вічний символ цієї пам'яті.

М. ЮРЧЕНКО.

ДУМКИ, ВІДГУКИ, РЕЦЕНЗІЇ

ТАКА У НИХ РОБОТА

Фільм пригодницького жанру користується у глядачів неабиякою популярністю. І це зрозуміло. Гострота сюжету, несподівані ситуації, весь час тримають зал у напрузі, примушують будувати вірогідні припущення, так би мовити, створюють ту атмосферу, коли глядач стає співучасником подій, які відбуваються на екрані. Мужні, вольові характери героїв захоплюють. Юні глядачі вибирають собі кумирів, серед яких можна назвати майора Проніна і розвідника Ладейникова, інженера Крафта і капітана Мігунька.

Пригодницькі фільми дивляться з інтересом. Складна робота радянських чекістів, пошуки, двобій з хитрим і підступним ворогом викликають захоплення у глядачів, а ситуації, що виникають — трагічні і драматичні, — мабуть, жодного в залі не залишають байдужими. Такий уже пригодницький жанр, що перш, ніж наступить розв'язка, глядач стане свідком і, як було сказано, співучасником багатьох подій. Цей фільм так і називається «Розв'язка». Як і кожен новий фільм, його зустрінеш з уперед-

женням. А чи не буде він повторенням баченого-перебаченого? Бо ж і справді, останнім часом пригодницьких фільмів з'явилося так багато, інколи вони так схожі між собою сюжетно, що в уяві створюється якийсь середній тип фільму, щось збірне з багатьох кінокартин цього жанру. На щастя, такого не сталося. Стрічка «Розв'язка» виробництва кіностудії «Ленфільм» якраз і позбавлена тих зовнішніх ефектів, якими інколи, зловживають деякі постановники. У цій кінокартині зовсім відсутні такі атрибути пригодницького фільму, як погоня, переслідування, сутички, бійки тощо. І розв'язка настає не тому, що резидент іноземної розвідки залишив відбитки пальців чи недокорок. Цього теж немає у фільмі. Ворог хитрий, обачливий, він не залишає слідів. І викрити його наші чекісти змогли завдяки логічній аналізі всіх подій, які відбуваються в одному із селищ.

Початок фільму простий, без інтригуючих ходів. У Комітет державної безпеки з'явився громадянин і заявив, що він є зв'язником іноземної

розвідки. Про це чекісти вже знали, за ним було встановлено спостереження.

Далі події розгортаються так, що глядач весь час залишається в якійсь напрузі. Ця напруга особливого порядку. Спокійні, логічні висновки, які знову і знову аналізують молоді контррозвідники Андрій Батурін та Ігор Красюков, примушують глядача також брати участь у подіях фільму, що розгортаються ніби шахова партія — спокійно, неквапливо. Кожен із противників по черзі робить свій хід, у деталях його обдумавши. Перевага довго залишається на боці ворога. Але по ходу фільму відчувається, що ворога буде викрити.

Поєдинок між радянськими контррозвідниками і досвідченим і підступним ворогом повний напруги і драматизму. Ряд ситуацій, можливо, навіть випадковостей, деякий час тримають чекістів і глядачів віддалік від основного шляху, по якому мало йти викриття порога. І тільки несподіваний фінал розв'язує те, що здавалося незрозумілим довгий час.

У фільмі зроблено спробу показати складний процес пошуку не тільки із зовнішнього боку, але й із середини, так би мовити — через психологічний аналіз подій. І ворог терпить поразку, бо зіткнувся не лише з майстерністю радянських чекістів, а й з їх ідейним переконанням.

Думається, що цей фільм юні глядачі подивляться з великим інтересом.

В. ТАРАСЕНКО.

СКАРБНИЦЯ АПОЛОНА

ЗНАХІДКИ У СТАРІЙ ФОРТЕЦІ

Перше, що впадає у вічі подорожньому, який переправляється через Дністер з села Цекинівки на Вінничині до розташованого навпроти старовинного міста Сороки — це могутній круглий обсяг фортеці з зубчастими мурами і п'ятьма величезними вежами. Замок цей майже не має аналогій у світовому оборонному зодстві.

Збудований чотири століття тому, бачив він під своїми стінами татарсько-турецькі орди, польську кавалерію, козацькі табори. Кожен із полководців щось тут прибудову-

вав, кожний з напасників — руйнував. Тож і збереглася фортеця до наших днів тільки пошкодженою-зруйнованою дерев'яною галереєю на мурованих склепіннях, між'ярусні перекриття у вежах. В XIX столітті у фортеці тримали нафту, нею наскрізь просіялися стіни.

Давно вже громадськість республіки не покоїлася долею цінної пам'ятки. Тепер вирішено відновити її у первісному стані. Минулого літа наукова експедиція Інституту історії АН МРСР, очолювана кандидатом історичних наук Г. Чеботаренком продовжувала археолого-архітектурні дослідження фортеці з метою реконструкції її вигляду у XVI—XVII століттях.

Десять кубометрів ґрунту, вибитого археологами — відслонили історію поступової перебудови, що її зазнавала фортеця протягом чотирьохсот років. На великій глибині відкрито джерело, яким від XVI віку користувалися захисники кріпості. Знайдено залишки католицької каплички, алаштованої тут поляками, що захопили фортецю у XVII столітті.

Розкопані і дивне поховання десятиків собачих голів. Археологи припускають, що під час облоги шляхетні ілі своїх «расових» після завоювання їх голови під стінами.

Високими мистецькими цінностями позначені знайдені в замку зразки середньовічних скляних виробів прекрасної роботи, керамічні кахлі XVI—XVII століття, прикрашені орнаментами та зображеннями вершників, стародавні поліційні посуди, кам'яні і залізні ядра, деталі озброєння.

Всі ці речі стануть експонатами майбутнього музею в сороцькій фортеці — одного з найцікавіших і найбагатших у Молдавії.

М. СЕЛІВАЧІВ.

М. Київ.

На фото: Сороцька фортеця (праворуч), фрагмент кахлі із зображенням вершників.

Для твого політичного гарту

З ім'ям великого Леніна тісно зв'язана історія становлення і розвитку соціалістичного ладу в нашій країні. Цьому питання присвячені два збірники, що вийшли у видавництва політичної літератури — «В. І. Ленін про керівну роль партії в соціалістичному будівництві». (М., Політвидав, 1969, 400 стор., ціна 71 коп.), «В. І. Ленін. Питання будівництва соціалізму і комунізму». (М., Політвидав, 1969, 366 стор., ціна 61 коп.).

В обидва збірники увійшли основні праці В. І. Леніна з питань будівництва в нашій країні соціалістичного ладу та керівної ролі партії на цьому етапі.

У тому ж видавництві вийшла книга «Ленінський кооперативний план і боротьба партії за його здійснення». (М., Політвидав, 1969, 311 стор., ціна 81 коп.), що дає розгорнуту картину соціалістичного перебудови сільського господар-

ства. У переддень святкування 100-річчя з дня народження великого вождя видавництва Радянського Союзу продовжують випускати велику кількість гарно оформлених видань про Ілліча. Нещодавно з'явилася книга «Пістична Леніна», (К., «Радянський письменник», 1969, 368 стор., ціна 1 крб. 67 коп.). У цій збірці зібране найкраще з незліченної кількості творів, що їх присвятили українські поети Володимирі Іллічу Леніну.

Глибше вивчити біографію Леніна, історію КПРС допоможе книга Р. М. Савицької «Нарис державної діяльності В. І. Леніна («Березень» червень 1918)». (М., «Мисль», 1969, 438 стор., ціна 1 крб. 35 коп.).

В. І. Ленін надавав великої уваги розвитку радянського кіномистецтва. Воно, й свою чергу, створило багато історичних кінодокументів, які зберегли безсмертний образ вождя. Усі ці питання розглядаються у книзі Н. Капельгордської «В. І. Ленін і кіно». (К., «Мистецтво», 1969, 181 стор., ціна 1 крб. 39 коп.). Книгу добре ілюстровано.

До та іншої літератури додано збірник «Ленін і його діяльність з дня народження В. І. Леніна можна придбати в обласному бібліотечно-му колекторі.

В. НЕСТЕРЕНКО, бібліограф обласного колектора.

З НОВУ до нашої поетичної світлиці прийшло свято. Цього разу «іменинник» — Георгій Шевченко. Перед нами ще з свіжим запахом друкарської фарби його перша книжка віршів з досить мажорною назвою «Веселики». Подія відрадна, радісна — не тільки для молодого автора, а й для всього кіровоградського літературного товариства.

Гортаємо сторінки. Вірші в книжці не так уже й рясно, але все те є кращим, що написав Г. Шевченко. Відкривається збірка «Баладою про перших», про заспівувачів комуністичної праці, котрі, «...здолавши тягучу втому, кували країні міц». За наказом гарячих сердець п'ятнадцять робітників по закінченні робочої зміни не пішли додому, а залишилися в депо, працювали цілу ніч.

А рапко співають шалено, на сході — багряний стег, — третій, товариш Ленін, є пароті!

Ритмелодика поезії, чіткість рими і мислі створюють динамічність, строгість старанно відшліфованих рядків.

„На загострених вістрях слів“

Книжку Г. Шевченка укладемо з окремих, незалежних один від одного, віршів. Але це поняття відносно: із сторінки на сторінку проходить ліричний герой молодого поета, стверджує чистоту людських дум і прагнень, прагне збагнути складність світу. Його тривожать, йому стукують у серце неспокійні дні комсомольського поета Сергія Чекарьова, йому боляче за трагічну долю юного італійського співака... І то добре, що збірка відображає пульс нашого життя, його мрії і сподівання. Навіть у поезіях інтимного звучання (такий, як «Балада про веселку», «Червоні маки», «Дощі» автор не скорчується до оголеного замилування красою, барвами природи — ми вловлюємо ноти голосу громадянського, відчуваємо синтез серця і розуму.

Ліричний герой Г. Шевченка — молодий, наш ровесник, закоханий у життя, у постійний його неспокій.

Ах ви, коні, гарячі коні, — що дзвеніть вам та дзвеніть, перервавши свої припони, у неспокій мене нести?

І далі: «коні, коні мої, зостаньмося вічним рухом на цій землі». Було б зайвим детально коментувати ці рядки, вони самі яскраво говорять про свою повнокровну сутність. Отой бадьорий поступ ліричного героя, його невисипучість, стремління зачинаються біля цілющих степових джерел.

І слуга і владика своєї землі, і на пальцях моїх — рядові мозолі. Та я знаю, пайвища посада — моя! Наймирніша професія — в мене! І зростала мене хліборобська сім'я, щоб вирощувати хліб священний, —

гордо заявляє автор у вірші «Хлібороб».

Є в збірці Г. Шевченка низка мініатюр. То дуже складний жанр, і не кожному авторові першої книжки вдається впоратися з ним. Адже кількома рядками інколи поетові щастить сказати те, на що прозаїки витрачають десятки сторінок. До кращих мініатюр слід віднести «Не боюся дужого», «Вже на порі у споловілу осінь», «Черемшина», «Коли над тихою сагою», «На капустинні листі».

Незабаром книжка нашого земляка з'явиться на полицях книгарень та бібліотек області. Добре оформлена художником В. Шенцем, вправно укладена автором та редактором, вона, безумовно, знайде стежку до сердець шанувальників поетичного слова. Нам залишається лише вітати автора, бажати йому трудної та врожайної літературної ниви «на загострених вістрях слів».

В. ЮР'ЄВ.

ЇХ ІМЕНА ЗНАЄ ВЕСЬ СВІТ

НОВА КНИГА ПРО ЮНИХ БОРЦІВ ПРОТИ ФАШИЗМУ — ПІДПІЛЬНУ ОРГАНІЗАЦІЮ «МОЛОДА ГВАРДІЯ»

У видавництві «Донбас» вийшла підготовлена партійними і науковими працівниками книга «Молода гвардія» — збірник документів, спогадів, відгуків, листів, постанов і звітів партійних органів про героїчну боротьбу підпільників Краснодона під час фашистської окупації (червень 1942 — лютий 1943 рр.).

Особливу цінність і важливість являють знайдені і вивчені за останній час нові документи про юнаків і дівчат краснодонського підпілля, зокрема, про комісара «Молодої гвардії» Олега Кошового.

...Гестапівці витончувалися у звіриних катуваннях, та не змогли зломити волю і мужність комсомольців-підпільників. Командир взводу жандармів Отто Древітц розповідає на допиті Військового Трибуналу: «Коли заарештованих поставили на краю раніше викопаної ями, Кошовий підняв голову і, звертаючись до тих, що стояли поруч, голосно вигукнув:

— Смерті дивитися прямо у вічі! Останні слова заглушили постріли. Потім я помітив, що Кошовий ще живий і був лише поранений. Я підійшов до нього і впритул вистріляв йому в голову». — цинічно закінчує кат свої показання.

Перекладач польської комендатури Томас Гейст розповідає Військовому Трибуналу, що Люба Шевцова на допиті відарила в лице жандарма і гнівно вигукнула: «Негідник!»

«Краще смерть, ніж рабство! Не плач, мамо. Себе бережи. Скоро наші прийдуть, недалеко вже. Заживемо, мамо, та ще й які!» — згадує мужні слова сина Олена Кошова, як сказав він під час останньої зустрічі.

Надія Тюленіна розповідає про свого брата: «Коли Сергія допитували встання, він крикнув катам:

— Бійте, гаді, всесодно айде сонце і над Краснодоном!»

Нотатки із записної книжки Уяни Громоваї, які наведені в цю книгу.

ку, розкривають чистоту її душі, силу характеру, сміливий політ її думок і стремління.

Молодогвардійці виховала Комуністична партія, виховала комсомол — такий лейтмотив, така головна думка цих справжніх людських документів — щиріх, схильованих, проникливих.

До Краснодона надходять тисячі листів із багатьох країн світу.

«Коли в далекому В'єтнамі ми познайомилися з Радянським Союзом, ми вже знали про героїчний подвиг «Молодої гвардії». Ми захоплені і обіймаємо наслідувати молодогвардійців у боротьбі проти американських імперіалістів за незалежність і об'єднання нашої Батьківщини. Ви, молодогвардійці, перемогли фашистів, ми переможемо американських агресорів». Так писала патріотки В'єтнаму у книзі відгуків Краснодонського музею «Молода гвардія».

Збірник «Молода гвардія» ілюстрований багаточисельними фотокартками учасників партійного і комсомольського підпілля, фотокопіями рідкісних документів.

Костянтин СПАСЕНКО, завідувач редакцією художньої літератури видавництва «Донбас».

(АПН).

В. БАЗИЛЕВСЬКИЙ

На заході тривожило багряніє, Крізь шпалку ставні — промінь пологий. На світовому люту, на замію Зачався неба обрис молодий. Це спить земля, але вже скоро дуги брів, Сіверко лийд насунуть, дуги брів, И зухвало прокопнеть косою бром Навальна кавалерія січів. По вибалках, по тихій оболоні, Повсюдно замітаючи сліди, Промчатъ воли — легкі вихрясті коні, Як темний шал навальної орди. А завтра ти порану ступиш знову Через поріг, і стиняться хода: Довкола в недоторканній обноні Земля до невідання молода. І проясніло враз в тобі заб'ється, Причнете щось до висоти й до зір, І стрепенеться рантом, І проляється Тремким, цюдливим словом на папір.

Де живуть герої?

9 травня 1945 року ввійшло в історію людства як день великої перемоги світа над темрявою. Переможний прапор над Рейхстагом сповістив світові, що настав довгожданий день закінчення найважчої з воєн, які знало людство. Пройдуть роки, десятиліття, але ми ніколи не забудемо імен тих, хто відстоював честь, свободу і незалежність першої в світі країни робітників і селян, всесвітньо-історичні завоювання Великого Жовтня.

Наша країна, все прогресивне людство наближається до свята — 25-річчя Перемоги над німецько-фашистськими загарбниками. Напередодні цього свята ми ще раз згадаємо слова Ю. Фучика: «...Я хотів би, щоб всі знали, що не було безіменних героїв. Хай же ці люди будуть завжди близькими вам, як друзі, як рідні, як в самі!»

Комуністична партія і Радянський уряд багато приділяють уваги увічненню подвигу нашого народу в роки Великої Вітчизняної війни.

У грудні 1966 року було створено Українське товариство охорони пам'яток історії та культури. Одним з головних завдань цієї громадської організації — виявлення, ретельна охорона і збереження місць та споруд, пов'язаних з героїчним минулим нашого народу.

Зроблено багато. У бронзі й мармурі відображено великий подвиг. Майже в кожному селі нашої області встановлено пам'ятники і меморіальні комплекси, що увічнюють імена одностельчан, які не повернулися з війни.

У нашій області багато великих і малих заводів, фабрик, авіаційних підприємств на захист нашої Батьківщини.

Але не завжди знає молодий робітник, що за верстаком, де він стоїть, працювала людина, яка в тяжкий час для нашої країни віддала своє життя заради щастя інших.

Чому б комсомольським та першочинним організаціям Товариства охорони пам'яток історії та культури на цих підприємствах не запозичити прикладу у колгоспників, які меморіально увічнюють пам'ять про одностельчан.

У цьому їм змогли б допомогти встановлені на підприємствах меморіальні дошки з іменами героїв. Хотілося б також поведи розмову про тих, хто зараз живе поруч з нами, про колишніх воїнів, які відстоювали свободу і незалежність і зараз своєю мирною працею, як і на полях війни, продовжують подвиг радянських людей.

На території нашої області проживають десятки Героїв Радянського Союзу і ті, груди яких прикрашають ордена Слави трьох ступенів. Але трапляється таке, що чимало юнаків та дівчат не знають, що в будинку, що поруч з ними, чи на сусідній вулиці живе прославлена людина. Інколи буває і таке, що запитують когось із мешканців великого будинку: «Де квартира Героя Радянського Союзу?» На це відповіді не одержують, бо взагалі твій співрозмовник не має уявлення, що разом з ним, в одному будинку живе прославлений воїн. Популяризувати імена героїв — наша турбота.

В. ЄФІМОВ,
консультант обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

— Як німецькою
«співдружність»?

КІРОВОГРАДСЬКІ ТУРИСТИ
В НДР

Фото Ю. МОТОРНОГО.

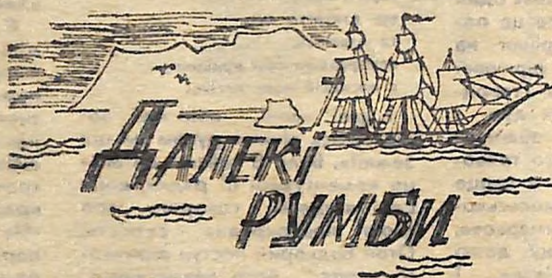
КОЛИ все було позаду і постріли шлюпи «Восток» і «Мирний» на Кронштадському рейді сповістили про повернення першовідкривачів Антарктиди, журнал «Отечественные записки», порівнюючи ці досягнення російських моряків з неспадом сировою Джеймса Кука, писав: «Англіський мореплавець... повернувся назад, як тільки побачив великі крижини, наші ж мореходи більшою кількістю верств пробивалися з відчайдушною мужністю між крижаними горами, будучи завжди в очевидній небезпеці бути роздавленими цими громадами».

Плавання в Антарктичних морях небезпечно і в наші дні, навіть для сталевих судів з потужними машинами. Радіо, локатори, удосконалені навігаційні прилади складають арсенал засобів штурманів. Командам не загрожує цинга, вони живуть у захищених і теплих каютах.

Які ж випробування випали на долю сім'янів, що мали надію лише на вітер!

«Восток» і «Мирний» були приблизно однаковими суднами. Довжина «Востока» — 40, а ширина — 10 метрів. Водотоннажність — біля 450 тонн. Судно будувалося у Петербурзі на Охтинській верфі. «Мирний», спущений на Свірі в Лодейному Полі майстром Колодніним, мав довжину 37, ширину 9 метрів і водотоннажність більше 500 тонн.

За пропозицією Михайла Лазарєва на «Мирному» був поставлений більш сучасний таке-ляж, виготовлений на Кронштадському казенному заводі. Це допомогло його судну у-

150 РОКІВ ТОМУ ПЕРША РОСІЙСЬКА
АНТАРКТИЧНА ЕКСПЕДИЦІЯ
ВІДКРИЛА АНТАРКТИДУ

пінно справитися із найбільшими штормами. «Восток» діставалося більше. Розповідати лише про один із штормів, Беллінсгаузен пригадає, що його судно залинилося тоді зовсім без вітру. Він дав наказ розтягнути на бізань-

ше до Антарктичного континенту.

Зберігся рапорт Фаддея Беллінсгаузену, в якому він із захопленням відгукується про Михайла Лазарєва. Беллінсгаузен особливо підкреслює, що жодного разу шлюпи не за-

губились (попи розходились тільки за його наказом), єчого в історії подорожей, як іноземній, так і відчизняній, прикладу до цього часу не було».

Лазарєв скромний. Він вважає щастя всеохоплюючим терміном, який заключає в собі такі поняття, як знання, вміння, стійкість, мужність.

5 серпня 1821 року експедиція повернулася. Про зразковий порядок, який був на суднах, яскраво говорить рапорт кронштадського портного лікаря, який після повернення шлюпи не знайшов на них жодного хворого.

Капітан другого рангу Фаддей Беллінсгаузен доповів Адміралтейству-колегії: «О 6 годині прибули в Кронштадт, салютували кріпості і стали на тому самому місці, з якого вирушили в подорож. Відсутність паша продовжувалась 751 день, із яких ми зібрали на ларусах 527 днів, всього пройшли 864,75 верст; ця віддаль у два з чвертю разів більша великих кіл на земній кулі».

І, ніби підводячи підсумок великому плаванню, Лазарєв написав Шестакову: «То як нині русачки наші ходять!».

Безсмертним залишився подвиг 190 російських моряків з «Востока» і «Мирного». Хвилюють свою суворому правдою багатовисхідні докази цього подвигу, які зберігаються у місті на Неві.

Юрій СТОЛІНСЬКИЙ.
(АПН).

ОГЛЯНЕМОСЯ навколо. Звернемося до всього, що сьогодні ще не всі задоволені своїми житловими умовами. Але ж значна частина населення міста вже поліпшила їх — і дуже помітно.

Комунальна квартира з її житловими незручностями поступово відходить у минуле і, треба думати, що із завершенням плану реконструкції міста Кіровограда, повністю здасть свої «позиції». Будуть збудовані сотні нових будинків. А це означає, що помітно покращиться житловий фонд, по-перше, розширяться існуючі простори, просторіше стане в раніше заселених квартирах. А по-друге, взагалі омолодиться міська забудова. Абсолютна більшість будинків міста стане весті рахунок своєму вікові під радянських часів.

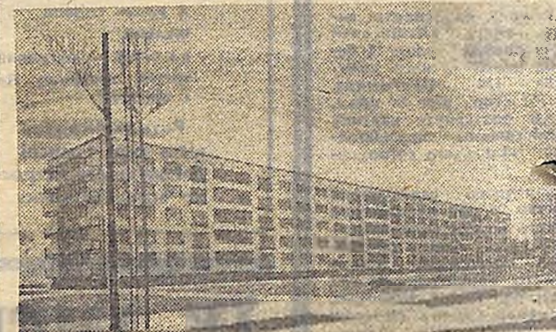
І — найголовніше. Житла, що спорудять, скажімо, в 1970 — 1975 роках будуть не схожі на ті, що піднялися у другій половині шестидесятих! Щоб упевнитися в цьому, достатньо хоч би експериментальним проектом 70-квартирного будинку, виконаним у стилі Київського зонального науково-дослідного інституту житлового і експериментального проектування і призначеним для будівництва в найближчі роки.

Типовий будинок часто асоціюється у нас із поняттями монотонності, однама-

**ПЕРШИЙ
ЕКСПЕРИ-
МЕНТАЛЬНИЙ**

лицях, у глибокій квартальній складній рельєфом. А все тому, що значно покращена компоновка квартир з наближеною орієнтацією. Конкретніше ж — більше буде вікон, не буде глухих стін, більше простору для очей.

Та не лише що перевагу має новий експериментальний. У його квартирах передбачено збільшення корисних площ на 11 процентів: кухні досягнуть розмірів 7,5 — 8, санвузол — 4 і передні — 6 квадратних метрів. У санвузлі з'явиться можливість установлювати ванни довжиною 1,7 метра, буде де поставити і пральну машину. В усіх секціях передбачені кладові і шафи. Значно покращена пропорція житлових приміщень: ширини спальних і загальних кімнат збільшиться відповідно до 3,90 і 4,60 квадратних метрів. Забезпечений оригінальний функціональний зв'язок їх із санвузлом. Дітине мусоропровод. Приємного вигляду,

підності. Будинок же, про який піде мова, буде різко відрізнятися від своїх попередників як зовнішністю, так і внутрішнім плануванням. Більше того, вони будуть пристосовані до різноманітних міських умов: їх можна будувати на похилостях ву-

набере фасад будинку. Його облицюють керамічним панелями.

Незабаром будівництво першого експериментального тресту «Кіровоградпромбуд».

В. БАРАМБА.

СТАНОВИЩЕ У ПІВНІЧНІЙ ІРЛАНДІЇ

ЛОНДОН. (ТАРС). «Війська і поліція Північної Ірландії знову приведені в стан бойової готовності після серії демонстрацій і в зв'язку з загрозою нових заворушень», — повідомляє газета «Таймс».

Причини нового загострення політичної обстановки в Ольстері криються у відмові уряду Північної Ірландії та окупованих північних областей розв'язати насуваючі проблеми країни — надати план громадської праці всім жителям Північної Ірландії, здійснити економічні реформи в країні, ліквідувати безробіття.

ПОГОДА

31 січня передбачається значна хмарність, місцями снігохуртовина. Вітер північний, помірно до сильного. Температура повітря: вночі 6—13, вдень 4—9 градусів морозу.

ПОКАЗУЄ КІРОВОГРАД

ПОНЕДІЛОК, 2 лютого.
Перша програма. 11.00 — Телевізії. (К). 11.10 — Художній фільм «Морозко». (Кіровоград). 16.30 — Кіножурнал «На чолі Країни Рад». (Кіровоград). 17.05 — Новини. (М).

17.15 — Господарі землі. Делегат із Старобасаньки. (Запоріжжя). 17.45 — Телевізії. (К). 18.00 — Програма передач. (М). 18.05 — Республіканська фізико-математична школа. 18.30 — Атлас народів СРСР. Осетинська АРСР. (М). 19.00 — «Від понеділка до неділі». 19.15 — «Від серця до серця». (Кишинів — Київ). 20.30 — Програма «Час». (М). 21.15 — Комуна в степях. Телеспектакль. (Донецьк). 23.45 — Телефільм «Карась-ідеаліст». «Орел-мечтатель». (К). 23.00 — Телевізії. (К).

ВІТРОК, 3 лютого. Перша програма. 11.00 — Телевізії. (К). 11.10 — Художній фільм

«Друга зустріч». (Кіровоград). 17.00 — Наша афіша. 17.05 — Телевізії. (К). 17.15 — «Домашній зорі». Телепарис. 17.45 — Населення про ширальну оборону. (М). 18.00 — Програма передач. (М). 18.05 — Музичний теремок. (Перм). 18.30 — Ленінський університет мільйонів. Актуальні питання наукового комунізму. «Сучасна науково-технічна революція». (М). 19.00 — Кіножурнал та художній фільм «Друга зустріч». (Кіровоград). 20.30 — Програма «Час». (М). 21.15 — Культура слова. 21.45 — Концерт артистів Київського театру опери та балету ім. Т. Г. Шевченка. 22.25 — «Старт-70».

22.50 — Мультифільм «Казка про місячне світло». (М). 23.10 — Телевізії. (К).

СЕРЕДА, 4 лютого. Перша програма. 11.00 — Телевізії. (К). 11.10 — Художній фільм «Зорі і солдати». (Кіровоград). 17.00 — Кіножурнал «Наука і техніка». 17.10 — «Зерна досвіду». (Кіровоград). 17.25 — Кіножурнал «Наука і техніка». 17.40 — Телевізії. (К). 18.00 — Кіножурнал та художній фільм «Зорі і солдати». (Кіровоград). 19.30 — Програма «Час». (М). 20.00 — Чемпіонат Європи з фігурного катання. Парне катання. Обов'язкова програма. (Львівград).

Наша адреса і телефони

м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36
Телефони: відповідального секретаря — 2-45-35,
відділу військово-патріотичного виховання і спор-
ту — 2-45-35, решти відділів — 2-45-36.

«МОЛОДОЙ КОМУНАР» — орган Кіровоградського
обкома ЛКСМУ, г. Кіровоград.

Друкарня ім. Г. М. Димитрова, обласного управління
по пресі, м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.